

Nieuwe Steeg 2 te Leersum

- Nader onderzoek naar huismus, steenuil en steenmarter -

Opdrachtgever	Familie Meijers
Data veldbezoeken	Diverse data 2023
Kenmerk rapport	N2023-JMW-2008- Nader onderzoek Nieuwe Steeg 2 te Leersum
Datum rapport	13 juni 2023
Versie	1.0
Auteur	
Controle	

EcoTierra-ecologisch adviesbureau
Postadres: Abraham Teerlinkstraat 10 7424 DM Deventer
Bezoekadres: Keulenstraat 10 7418 ET Deventer
www.ecotierra.nl
info@ecotierra.nl
0570-597418

Draagvlak voor natuur is de basis voor natuurbescherming

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven. EcoTierra- ecologisch adviesbureau is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van EcoTierra- ecologisch adviesbureau; opdrachtgever vrijwaart EcoTierra- ecologisch adviesbureau voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	4
1.1 AANLEIDING	4
1.2 DOELSTELLING	4
1.3 VOLLEDIGHEID ONDERZOEK	4
1.4 GELDIGHEIDSDUUR RAPPORT	5
2 ONDERZOEKSOPZET	6
2.1 BRONNENONDERZOEK	6
2.2 VELDBEZOeken	6
3 SITUATIEBESCHRIJVING	8
3.1 PLANGEBIED	8
3.2 VOORGENOMEN INGREPEN	8
4 BEVINGINGEN ONDERZOEK EN TOETSING	9
4.1 BEVINDINGEN BRONNENONDERZOEK	9
4.2 HUISMUS	9
4.3 STEENUIL	10
4.4 STEENMARTER	11
4.5 OVERIGE WAARNEMINGEN	11
4.6 ALGEMENE ZORGPLICHT	12
4.7 VOLLEDIGE UITSLUITING AANWEZIGHEID	13
5 VRAGEN NAAR AANLEIDING QUICKSCAN	14
6 CONCLUSIE	15

BIJLAGEN

1. Waarnemingen;
2. Factsheet Spreeuw;
3. Bronnen

1 INLEIDING

In opdracht van de familie Meijers heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau aan de Nieuwe Steeg 2 te Leersum een nader onderzoek naar huismus, steenuil en steenmarter uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming.

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens de bedrijfsvoering te veranderen. Zo zullen de varkensstallen tot opslag- en werkplaatsen worden omgevormd. De stal in het weiland zal worden omgevormd tot recreatiewoning. De weilanden zelf zullen omgevormd worden t.b.v. regeneratieve landbouw. Daarnaast wordt een houten kapschuur gebouwd. In dit kader is door EcoTierra in februari 2023 een quickscan (Q2023-JMW-1029 - Quickscan flora en fauna Nieuwe Steeg 2 te Leersum, februari 2021) uitgevoerd. Uit dat onderzoek kwam naar voren dat de aanwezigheid van vaste en jaarrond beschermde verblijfplaatsen/ nestlocaties van huismus, steenuil en steenmarter op basis van dat veldbezoek niet uitgesloten kon worden ter plaatse van de om te vormen stal tot recreatiewoning en dat nader onderzoek naar deze soorten/ soortgroepen noodzakelijk was. Voor de overige opstallen is geen nader onderzoek noodzakelijk.

1.2 Doelstelling

Het doel van het nader onderzoek is vast te stellen of de voorgenomen ingrepen een overtreding van de vigerende natuurwetten tot gevolg hebben aangaande de onderzochte soorten.

Om dit inzicht te verkrijgen worden, onder andere, de volgende vragen beantwoord;

- welke soorten maken gebruik van het plangebied?
- zijn er binnen het plangebied jaarrond beschermde nesten van huismus en steenuil aanwezig?
- hoeveel eventueel aanwezige jaarrond beschermde nesten van huismus zijn er aanwezig?
- heeft de steenmarter een vaste verblijfplaats binnen het plangebied?
- welke overige functie(s) heeft het plangebied voor de eventueel aanwezige soorten?
- wat zijn de gevolgen van de ingrepen (welke verbodsbepalingen worden overtreden) en zijn er mitigerende maatregelen te nemen om overtreding van de wet te voorkomen?
- dient er een ontheffing te worden aangevraagd?

1.3 Volledigheid onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de onderzoeksmethodes zoals beschreven in de Kennisdocumenten Huismus (versie 2.1, februari 2023) en Steenuil (versie 1.0, juli 2017) van BIJ12 en in het document van het NGB 'Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017)' zo veel mogelijk gehanteerd.

Door het hanteren van de Kennisdocumenten en overig goedgekeurde inventarisatiemethodes kan bij een eventuele zienswijze worden aangetoond dat de noodzakelijke onderzoeksinspanning is verricht.

Mogelijk zijn er, ondanks de volledigheid van het onderzoek, exemplaren niet waargenomen. Ondanks de meerdere onderzoeksrondes blijft er sprake van momentopnamen.

1.4 Geldigheidsduur rapport

Voor Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten dient maximaal drie jaar als geldigheidsduur te worden gehanteerd (wanneer er weinig (fysieke) verandering in de situatie heeft plaatsgevonden).

2 ONDERZOEKSOPZET

Om een goed beeld te verkrijgen hoe en of het plangebied gebruikt wordt door de genoemde soorten heeft er een bronnenonderzoek plaatsgevonden en is het plangebied vervolgens meerdere malen in 2023 bezocht in de daarvoor geschikte periodes en onder de juiste weersomstandigheden. De onderzoeken zijn door EcoTierra- ecologisch adviesbureau uitgevoerd. EcoTierra heeft ruime ervaring met het uitvoeren van onderzoeken naar de onderzochte soorten.

2.1 Bronnenonderzoek

Voorafgaande aan het onderzoek zijn de beschikbare gegevens van de NDFF bestudeerd.

2.2 Veldbezoeken

Er is voor elke soort een specifieke onderzoeksmethode gebruikt. De methodes worden in deze paragraaf beschreven.

Huismus

Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd zoals beschreven in het Kennisdocument Huismus van BIJ12 (versie 2.1, februari 2023). Dit Kennisdocument schrijft twee onderzoeken in de periode 1 april- 15 mei voor.

Steenuil

Het onderzoek naar de steenuil is uitgevoerd zoals beschreven in het Kennisdocument Steenuil van BIJ12 (versie 1.0 juli 2017). Dit Kennisdocument schrijft drie onderzoeken in de periode 1 februari tot en met 30 april voor (waarbij er minimaal 1 maand zit tussen het eerste en het laatste bezoek). Hierbij is gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera, wildcamera en een draagbare bluetooth speaker om steenuilengeluid af te spelen.

Steenmarter

Tijdens de voorgenoemde onderzoeken is tevens gelet op sporen en exemplaren van de steenmarter. Daarnaast is er een cameraval geplaatst. De cameraval stond gericht op de in de quickscan waargenomen openingen in het dak van het opstal.

Onderzoeksdata en informatie

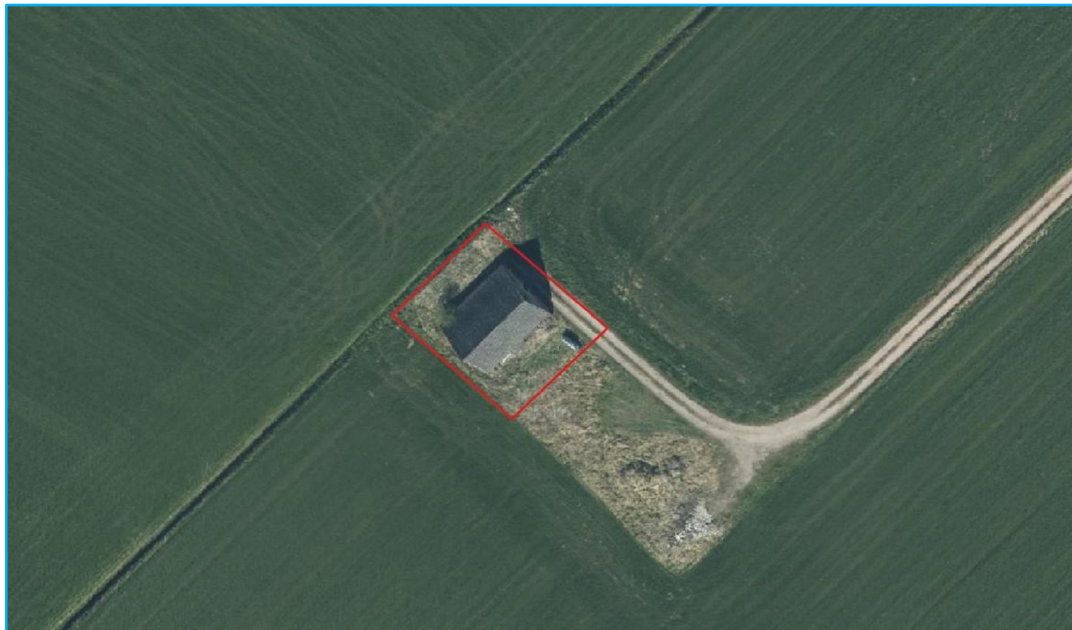
Datum	Tijdstip	Aantal onderzoekers	Onderzochte soort	Onderzochte functie	Weersgesteldheid
09-03-2023	Avond Start: 20:30 Eind: 23.15	1	Steenuil Steenmarter	Nest/ sporen/ exemplaren Sporen/ exemplaren Plaatsen cameraval	5°C, droog, 1 Bft, bewolkt
11-04-2023	Overdag Start: 09:30 Eind: 11.30	1	Huismus Steenuil Steenmarter	Nest Nest/ sporen/ exemplaren Sporen/ exemplaren	10°C, droog, 2 Bft, helder
17-04-2023	Avond Start: 22:00 Eind: 00:30	1	Steenuil Steenmarter	Nest/ sporen/ exemplaren Sporen/ exemplaren	11°C, droog, 1 Bft, helder
28-04-2023	Avond Start: 21:00 Eind: 23:30	2	Steenuil Steenmarter	Nest/ sporen/ exemplaren Sporen	18°C, droog, 2 Bft, zonnig
02-05-2022	Avond Start: 20:30 Eind: 00:15	2	Huismus Steenuil Steenmarter	Nest Nest/ sporen/ exemplaren Nest/ sporen/ exemplaren Ophalen cameraval	14°C, droog, 2 Bft, zonnig

Tabel 1: Onderzoeksdata en informatie veldbezoeken.

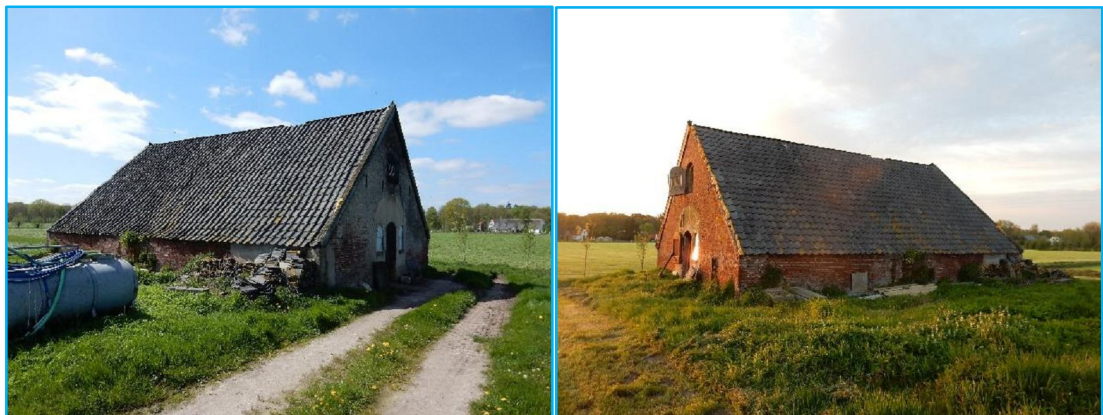
3 SITUATIEBESCHRIJVING

3.1 Plangebied

Het plangebied is gelegen buiten de bebouwde kern van Leersum en betreft één varkensstal ten zuidwesten van het erf aan de Nieuwe Steeg 2. De overige opstallen zijn geen onderdeel van het nader onderzoek.

Afbeelding 1: Situering plangebied (bron: PDOK).

Foto's: Plangebied bij schemer- en daglicht.

3.2 Voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de bedrijfsvoering te veranderen. De stal in het weiland zal worden omgevormd tot vakantiewoning.

Voor een verdere uitwerking van het plan dient het document 'Adrianahoeve gaat lokaal, ontwikkelingsplan, voorlopig ontwerp' geraadpleegd te worden.

De ingrepen vinden plaats in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

4 BEVINGINGEN ONDERZOEK EN TOETSING

Hieronder worden de bevindingen van de onderzoeken besproken, allereerst de bevindingen van het bronnenonderzoek en vervolgens de bevindingen van het veldonderzoek. De bevindingen worden in bijlage 1 weergegeven op kaart.

4.1 Bevindingen bronnenonderzoek

In de NDFF zijn geen waarnemingen gevonden die specifiek voor het plangebied gelden. Wel is er een melding van steenuil in de directe omgeving aangetroffen.

4.2 Huismus

Tijdens het onderzoek zijn geen waarnemingen van huismus en/ of huismusnesten binnen het plangebied vastgesteld. Op het overige erf en in de directe omgeving zijn wel nesten waargenomen. Zie bijlage 1 voor de nestlocaties.

Foto: Huismus op het dak van de woonboerderij.

De huismussen foerageren in de tuin en op het erf ten noorden van het plangebied. Het functionele leefgebied van deze soort, de schuil- en rustplekken bevinden zich dan ook uitsluitend op het erf en in de tuin van de woonboerderij en omliggende groenstructuren. In de directe omgeving is ook activiteit van huismussen vastgesteld.

Toetsing

De huismus is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, op basis van het feit dat de soort deel uitmaakt van 'alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is' (artikel 1 van de Vogelrichtlijn).

De huismus staat vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). De nesten van huismussen vallen onder categorie 2 van vogelnesten "nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden

en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar”.

De huismus staat tevens als gevoelig vermeld op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (2017). De landelijke staat van instandhouding wordt beoordeeld als matig ongunstig.

De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op alle inheemse vogels. De wet verbiedt onder andere:

1. het opzettelijk doden of vangen van vogels (artikel 3.1 lid 1);
2. het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het wegnemen van nesten (artikel 3.1 lid 2);
3. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels (artikel 3.1 lid 3);
4. het opzettelijk storen van vogels (artikel 3.1 lid 4);
5. het bezit, het vervoer en de handel in vogels, dood of levend, dan wel delen of producten daarvan (artikel 3.2).

(Bron: Kennisdocument Huismus, BIJ12, versie 2.1, februari 2023).

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten van de huismus aangetoond. Functioneel leefgebied wordt door de ingrepen niet aangetast. Een ontheffing Wnb is niet noodzakelijk.

4.3 Steenuil

Tijdens het onderzoek is in het plangebied geen nest- en/ of roestlocatie van steenuil vastgesteld. Gedurende de onderzoeken is een steenuil meerdere keren visueel (warmtebeeldcamera) en auditief (afspelen territoriale roep) waargenomen ten noorden van het plangebied (op circa 200 meter) van het plangebied.

Binnen het plangebied is de steenuil één keer waargenomen op de oud-ijzer opslag naast de varkensstal. Hierbij kwam de steenuil, na het afspelen van de territoriale roep, aangevlogen ten noorden van het plangebied. In geen van de onderzoeksrondes is binding met de varkensstal vastgesteld. Daarnaast zijn er binnen het plangebied ook geen verse sporen (braakballen, fecaliën en veren) aangetroffen. Op de beelden van de wildcamera (gericht op de openingen in het dak) is eveneens geen steenuil waargenomen.

Functioneel leefgebied van deze soort wordt eveneens niet aangetast.

Zie bijlage 1 voor de waarnemingen van steenuilen in en rondom het plangebied.

Foto's: Aangetroffen steenuil op een uitkijpaal ten noorden van het plangebied en op de oud-ijzer opslag binnen het plangebied vastgelegd met warmtebeeldcamera.

Bij de werkzaamheden gaan geen jaarrond beschermde nesten/ roestplekken verloren. Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande deze soort. Een ontheffing Wnb is niet noodzakelijk.

4.4 Steenmarter

De steenmarter is niet waargenomen tijdens de veldbezoeken of vastgelegd op de geplaatste cameraval.

Er zijn geen aanwijzingen die duiden op een vaste verblijfplaats in de opstal. Er zijn dan ook geen sporen, zoals markeerpoepjes en latrines, aangetroffen.

Foto: Cameraval gericht op de openingen in het dak.

Toetsing

De steenmarter is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op deze soort, onder andere:

1. Het is verboden deze dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.

(Bron: Juridisch kader behorende bij Kennisdocumenten Soortenbescherming, BIJ12, versie 1.0 juli 2017).

Vaste verblijfplaatsen of overig functionele leefgebied, zoals foerageergebied of schuilmogelijkheden, worden door de ingreep niet aangetast.
Er hoeft geen ontheffing Wnb te worden aangevraagd.

4.5 Overige waarnemingen

Tijdens meerdere onderzoeken is er een koppeltje roodborsttapuiten aangetroffen binnen het plangebied. Daarnaast zijn er 4 nesten van boerenwaluw en een spreeuwennest waargenomen binnen het plangebied. In de omliggende weilanden zijn meerdere reeën waargenomen.

Foto's: Roodborsttapuit (vrouw) en koppel spreeuwen.

Foto: Grazende reeën in de directe omgeving.

Boerenzwaluw- en spreeuwnen dienen als een zogenaamd categorie 5 nest (nesten die als jaarrond beschermde verblijfplaats kunnen worden gekwalificeerd indien geen c.q. onvoldoende alternatieve locaties aanwezig zijn) te worden beschouwd. De boerenzwaluw en spreeuw hebben bij het wegvallen van deze elementen voldoende broedplekken in de omgeving, daarnaast blijven er in de toekomstige situatie voldoende (geschikte) opstallen op het erf. Voor beide soorten worden kunstnesten (factor x2) aan de opstallen van het overig erf opgehangen, voor de boerenzwaluw 8 en voor de spreeuwen 2 (zie bijlage 1, voor de locaties). Er is derhalve geen sprake van een jaarronde bescherming. Uiteraard dient er buiten het broedseizoen van deze soort gewerkt te worden.

4.6 Algemene zorgplicht

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet. Eventueel aanwezige dieren dienen de kans te krijgen om te vluchten. De zorgplicht houdt ook in dat er zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de periode waarin wordt gewerkt (buiten kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode).

4.7 Volledige uitsluiting aanwezigheid

De onderzoeken zijn conform de vigerende protocollen en onderzoeksstrategieën uitgevoerd opdat aantoonbaar is dat er voldoende zorg in acht is genomen om de te verwachten soorten te kunnen waarnemen/ aantreffen. Het blijft echter natuur en het is nooit geheel uit te sluiten dat er, ondanks de voldoende onderzoeksinspanning, toch een exemplaar aanwezig is van de onderzochte soorten of zelfs van een soort dat niet is onderzocht. Bij het aantreffen van een exemplaar/ een niet in de rapportage vernoemd jaarrond beschermd nest/ verblijfplaats dienen de werkzaamheden ter plaatse en rondom direct gestaakt te worden en dient er een ter zake kundige ingeschakeld te worden.

5 VRAGEN GEMEENTE UTRECHTSE HEUVELRUG NAAR AANLEIDING QUICKSCAN

De locatie betreft dassenleefgebied, de verwachting is dat het geen essentieel gebied is. Dit deel ik, maar vraag mij af of door een ander gebruik er mogelijk wel meer verstoring kan optreden in het gebied. De locatie is vrij gelegen zonder enige vorm van landschappelijke inpassing waardoor geluid en licht makkelijk het gebied in straalt. Ik lees nergens dat ander gebruik mogelijk ook effect zou kunnen hebben op de directe omgeving bij verschillende beschermde soorten. Hier wil ik meer onderbouwing op hebben. Licht en geluid straalt namelijk verder.

De huidige verstoring die optreedt bij de stal in de vorm van het geluid dat de varkens produceren en de verkeersbewegingen (aan/afvoer varkens/mest/voer) zal vele malen meer zijn dan het recreatieve gebruik. Hetzelfde geldt voor licht indien er voor buitenverlichting rekening wordt gehouden met 'strooilicht'.

Daarnaast zullen aan de huidige gebouwen geen werkzaamheden worden uitgevoerd waar een nieuwe functie in komt. Het gebruik is wel anders..... Kan er warmte in de gebouwen of ander gebruik nog nodige effecten hebben? Ik denk ook hierbij aan verlichting e.d.

Mogelijk zal er niet veel verschil zijn, maar dan zou ik dat graag terug lezen. Veranderd b.v. het jachtgebied van de steenuil mogelijk niet?

Effecten van licht en geluid zijn wel beschreven bij NNN en Natura 2000 gebieden maar dus niet op soorten.

Gedurende het onderzoek zijn er geen jachtbewegingen van steenuil vastgesteld op het erf. Steenuil is nimmer waargenomen op het overige erf. Daarbij komt dat voor soorten die gebruik maken van een dergelijk erf verstoring door licht, geluid en dergelijke onderdeel is van hun leefgebied. Erfbewoners zijn over het algemeen minder gevoelig voor verstoring. EcoTierra heeft wel eens een steenuilennest nabij een aggregaat aangetroffen. Wat betreft verschil in warmte van de gebouwen; dit is niet te onderzoeken en tevens niet relevant.

Verder ben ik het eens naar de vervolg onderzoeken welke uitgevoerd moeten worden.

Wel zou ik nog mee willen geven dat het vanuit de raad gewenst is bij nieuwbouw maatregelen op te nemen in kader van de biodiversiteit.

Het voorbeeld in de bijlage zou een goede optie kunnen zijn.

Dat is hier zeker mogelijk. Wij hebben vanwege de aangetroffen boerenwaluwnesten en spreekwennest al kasten geadviseerd. Daarnaast kunnen in/aan de gevels kasten voor onder meer vleermuizen worden aangebracht. Op het perceel kunnen ook kasten voor torenvalk en/ of steenuil worden opgehangen en het perceel kan natuurinclusief worden ingericht, onder andere om de populatie huismus te versterken. Geadviseerd wordt om een ecooloog te betrekken bij het nemen van dergelijke maatregelen, daar dan de effectiviteit het meest gewaarborgd kan worden.

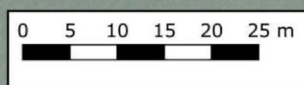
6 CONCLUSIE

Op basis van het nader onderzoek is beoordeeld of er procedurele gevolgen zijn betreffende de vigerende (natuur)wetgeving.

Hoofdstuk 4 dient geraadpleegd te worden voor achterliggende/ aanvullende informatie.

Onderdeel	Aangetoond/ hoeveelheid	Overtreding Wnb	Ontheffing Wnb	Mitigatie
Vogels Jaarrond beschermd nest § 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn				
Huisemus	Op erf	Nee	Nee	N.v.t.
Steenuil	Nee	Nee	Nee	N.v.t.
Significant functioneel leefgebied	Nee	Nee	Nee	N.v.t.
Steenmarter § 3.3. Beschermingsregime andere soorten	Nee	Nee	Nee	N.v.t.
Vogels met jaarrond beschermde nesten als er sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen § 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn				
Boerenzwaluw	4 nesten	Nee, 8 alternatieve nesten aanbieden	Nee	Nieuwe plekken creëren voor boerenzwaluw
Spreeuw	1 nest	Nee, 2 alternatieve nesten aanbieden	Nee	Nieuwe plekken creëren voor spreeuw
Vrijgestelde soorten en alle overige dieren	Roodborsttapuit	Nee	Nee	Sloop buiten broedseizoen en kwetsbare periode

BIJLAGE 1
WAARNEMINGEN

Situatietekening		A4
Nieuwe Steeg 2 te Leersum		SCHAAL: 1:800
PROJECTNUMMER: N2023-JMW-2008		GETEKEND: WE
		DATUM: 15-6-2023
		BIJLAGE: 1

BIJLAGE 2

FACTSHEET SPREEUW (VOGELBESCHERMING NEDERLAND)

Factsheet

SPREEUW

Eieren leggen	Broeden	Jongen vliegvlug na
4-6 dagen	11-13 dagen	19-24 dagen
In totaal 34-43 dagen van eileg tot vliegend jong		

KALENDER

De spreeuw is een sociale vogel die in Nederland jaarrond in groepen leeft.

Maart

Voorjaars trek en aanvang van broedseizoen

- In Nederland overwinterende spreeuwen trekken weg.
- Om te broeden keren zij terug naar vaste broedplaatsen.
- Start nestbouw, duurt enkele dagen tot een week.
- Semi-koloniaal broedend in holtes in bomen en gebouwen, ook in nestkasten.
- Broedhabitat: vooral dorpen, steden en bos.
- Nestelen in holtes, gebouwen en nestkasten in de directe omgeving van foerageergebied/voedsel.

Half april - juli

Broedseizoen

- Meestal één legsel met 4 tot 6 eieren.
- Soms vervolgletsel.
- Voedsel volwassen vogels is veelzijdig: bodemfauna, vruchten, zaden en granen en menselijke voedselresten.
- Voedsel nestjongen: bodemfauna (vooral emelten) en insecten.
- Worden nog 4-5 dagen gevoed door ouders na uitvliegen.

Deze factsheet is te downloaden van www.vogelbescherming.nl/stadsvogelfactsheets

VERVOLG KALENDER

Juni - november Najaarstrek

- Een deel van de broedvogels trekt in de winter weg, maar blijft relatief dicht bij huis: België, Noordwest-Frankrijk en Zuid-Engeland. Uit noordelijke en oostelijke streken van Europa trekken grote aantallen spreeuwen door Nederland, waarvan een groot deel in ons land overwintert.
- Buiten het broedseizoen wordt het dieet veelal aangevuld met bessen.
- Habitat buiten broedseizoen: zowel stedelijke omgeving als agrarisch- en natuurgebied; buiten broedseizoen in (grote) groepen, en (vaak zeer) grote gezamenlijke slaapplaatsen.
- Najaarstrek van juni (jonge vogels) tot in november.

November - februari Overwintering

- Buiten broedseizoen nauwelijks binding met het nest, maar vanaf januari worden potentiële nestplaatsen bezocht en wordt er soms in geslapen.

Inrichting

Zie ook
maatregelfactsheet:

- Sportvelden
- Bermen en
groenstroken
- Nieuwbouw
- Na-isolatie

- Er zijn diverse speciale nestkasten voor spreeuwen in de handel.
- Plaats bij voorkeur meerdere kasten bij elkaar aan gebouwen of bomen.
- Ophanghoogte 2-5 meter, aan gebouwen of bomen.

- Kort grasland met een rijk bodemleven - zo dicht mogelijk bij het nest - is belangrijk. In de regel binnen 500 meter.
- Zorg voor besdragende struiken.

Beheer

- Niet verwijderen van nestplaatsen. Spleten en gaten in gebouwen niet dichtmaken.
- Bij onderhoud aan bomen met nestholtes dient men voor vervangende nestgelegenheid te zorgen.
- In het najaar moet de nestkast schoongemaakt worden.

- Gebruik geen gif. Emelten en andere bodemfauna in gazons en grasland kunnen met biologische bestrijding worden tegengegaan.
- Snoei buiten het broedseizoen in de winter en niet alles in hetzelfde jaar (maar om en om).

Deze factsheet is mede tot stand gekomen met financiële steun van:

Jaap van den
VOGELFONDS

Dinamo Fonds
voor jonge innovators

Barbara Eveline Keuning Stichting

Provincie Noord-Brabant

Wettelijke bescherming

De spreeuw is een beschermde soort. Nesten van spreeuwen zijn bij zwaarwegende omstandigheden jaarrond beschermd en mogen zonder ecologische toets niet weggenomen of vernietigd worden. Een ontheffing van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is nodig als blijkt dat er onvoldoende alternatieve nestplekken in de omgeving aanwezig zijn. De spreeuw is door een aantal provincies onder de Wet natuurbescherming aangewezen als soort die belangrijke schade veroorzaakt. In de relevante provinciale verordeningen is vastgelegd welke maatregelen onder voorwaarden door grondgebruikers mogen worden gebruikt ter voorkoming of bestrijding van belangrijke schade door deze soort. Voor meer informatie, kijk op www.vogelsandewet.nl

Uitgever 2020

Meer informatie: www.vogelbescherming.nl/spreeuw
Of stel uw vraag via www.vogelbescherming.nl/contact of 030 - 69 37 700

00136

BIJLAGE 3

BRONNEN

www.stenuil.nl
www.vogelbescherming.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Kennisdocumenten BIJ12;
Huismus
Steenuil